

Putukahammustus on

Sääsed, kihulased, põdrakärbsed, parmud, lutikad jt putukad võivad ülitundlikel inimestel põhjustada toksilis-allergilisi reaktsioone.

Kõige tugevamaid allergilisi reaktsioone kutsuvad inimestel esile mesilase ja herilase pisted. Herilased ja vapsikud on mesilastest ja metsmesilastest ehk kimalastest agressiivsemad ja ohtlikumad, sest neil on rohkem mürki.

Mõningane mürgireaktsioon (vähene punetus, turse, kubel, sügelus ja/või põletustunne) tekib kõigil, kuid need nähud kaovad mõne tunni jooksul.

Inimesed taluvad putukahammustusi erinevalt. Allergikutel on paiksed nähud tunduvalt tugevamad ja püsivad kauem. Kõige ohtlikum on nõelamine pea piirkonda. Sellisel juhul võivad tekkida keele ja kurgu turse ning hingamisraskused.

Putukaallergiat tekitavad mõned putukamürgis leiduvad ained – peptiidid, hüaluronidaas, melliin jm. Lisaks paiksele reaktsioonile võib mesilasmürgi suhtes ülitundlikul inimesel raske allergiline reaktsioon ehk anafülaksia tekkida

mõne minuti jooksul pärast nõelataasamist.

Kõige raskem tüsistus on anafülaktiline šokk. Šokil on erinevad tunnused. Mõni nõelatu jõuab ainult öelda, et tal on halb, ja kaotab teadvuse. Haige muutub kahvatuks, tekib iiveldamine, oksendus, rõhumistunne rinnus, peapööritus, hirmutunne, külmavärinad või kuumustunne, valud südames, hingeldus, nägemis- ja kuulmishäired.

Anafülaktilise šoki kõige ohtlikumad nähud ilmnevad südame ja vereringe ning kesknärvisüsteemi kahjustustena. Nähud on seda ägedamad ja tugevamad, mida rutem nad pärast putuka nõelamist tekiavad.

Vajalik on kiire esmaabi

Raske allergiareaktsioon vajab kiiret asjatundlikku abi. Kannatanu tuleb panna pikali, nii et käed ja jalad oleksid südamest kõrgemal. Kui hingamine peaks seiskuma, tuleb kiirabi saabumiseni teha kunstlikku hingamist.

Mesilasmürgi suhtes allergilised inimesed peaksid väljas viibides alati kaasas kandma tõhusaid allergiavastaseid ravimeid, et neid saaks vajadusel kohe kasutada.

Mesilase nõelamise järgselt tuleks kohe nõel välja tõmmata ja teha süst EpiPeniga (automaatsüstlas 0,3 mg adrenaliini täiskasvanule), lisaks võtta sis-

se üks tablett Zyrtecit või Claritini ning kiiresti haiglasse sõita.

Paikset reaktsiooni (sügelust ja paistetust) aitab leevendada jäätükike või mõni piiritusepõhine lahus (näiteks mentoolpiiritus).

Putukarünnaku tõrjumine

Kui mesilane või herilane teie poole lendab, püüdkite jääda rahulikuks ja ärge hakake kätega vehkima. Tavaliselt ei ole putukad agressiivsed ega ründa inimesi põhjuseta.

Kui kõnnite paljajalu murul, peate arvestama sellega, et putukale peale astudes saate nõelata.

Ärge lubage lastel mängida kohtades, kus võib olla herilasesepi. Õues ei ole soovitatav süüa magusaid asju või puuvilju, sest see meelitab mesilasi ligi. Sama teeb ka tugevalt lõhnav parfüüm.

Autoga sõites hoidke aknad suletud ning koduaknad varustage putukavõrkudega.

Kui olete allergik, vältige minemist metsa, kus on rohkesti sääski, kihulasi või põdrakärbsed. Vajadusel kasutage marlist sääsevõrku, mesiniku näo- ja peakaitset või vähemalt mütsi, prille ja tihedast riidest rõivaid.

Putukate vastu aitavad ka putukatõrjevahendid. Mõnda neist võib pihustada nahale, mõnda ainult riieetele.

NAOMI LOOGNA

Herilased lendavad kohale magusate lõhnade peale.

